

Analysavdelningen
beredskapslagring@energimyndigheten.se

PM Grunder för beräkning av lagringsavgifter enligt lag (2012:806) om beredskapslagring av olja (LOBO), lagringsåret 2019/2020

Sammanfattning

Inför varje nytt lagringsår (1 april – 31 mars) ska Energimyndigheten underrätta lagringsskyldiga om grunderna för beräkning av de lagringsavgifter som kommer åläggas dem, om brister i lagret uppstår under året.

26 § i FOBO: [...] Energimyndigheten ska inför varje lagringsår underrätta dem som är lagringsskyldiga om grunderna för beräkning av lagringsavgifter.

Inför lagringsåret 2019/2020 har Energimyndigheten gjort en översyn av lagringsavgiftsberäkningsmetodiken så det är i enlighet med de krav som specificeras i LOBO, samt i Förordning (2012:873) om beredskapslagring av olja (FOBO).

Bakgrund

Lagringsavgiftsmodellen har som grundprincip att den fulla kostnaden för beredskapslagringen alltid ska betalas av den lagringsskyldige som haft brist. Därutöver kommer en rörlig straffsats ovanpå själva grundkostnaden tas ut som eskalerar ju längre lagerbristen pågått. På så sätt kostar en stor brist proportionellt sett mer än en marginell brist. Likaså kostar en kort brist, kanske uppkommen genom en logistikstörning, mycket mindre än en lång brist uppkommen genom undermålig lagerplanering.

Sverige är genom IEP-avtalet (Internationella energiorganet IEA:s grundläggande dokument) och EU:s oljelagringsdirektiv (2009/119/EG) förbundet att hålla beredskapslager motsvarande 90-dagars nettoimport. Brister i beredskapslagret kan i förlängningen leda till bötfällning av Sverige i EU. Dessutom är det av vikt för allmänhetens tilltro till den krishanteringsförmåga som beredskapslager av olja och drivmedel innebär, att det finns avgiftsinstrument som upprätthåller efterlevnaden av lagringsskyldigheten. Slutligen är det viktigt att den möjlighet som lagen erbjuder de lagringsskyldiga, att täcka lagringsskyldighetens varukostnad med endast ett minimitillägg vid korta störningar och förseningar, tas

tillvara, medan systematiska brister leder till hårdare påföljd. Därför har Energimyndigheten inför lagringsåret 2019/2020 gjort en översyn av avgiftsuträkningsmodellen, för att förbättra förutsägbarheten och främja beredskapslagringssystemets stabilitet. Modellen kan komma att utvecklas ytterligare, men kommer i så fall att kommuniceras till lagringskyldiga innan den börjar tillämpas.

Lag och förordning

Enligt Lag (2012:806) om beredskapslagring av olja gäller:

8 kap. Lagringsavgift och förseningsavgift

7 § En lagringsavgift ska tas ut av en lagringskyldig som inte håller lager i den omfattning som har beslutats.

Lagringsavgiftens storlek ska beräknas per dag och motsvara kapitalkostnaden för den mängd bränsle som bristen i lagret uppgår till, med ett kostnadstillägg på högst 1 000 procent av kapitalkostnaden.

En lagringsavgift får sättas ned eller efterskänkas om det finns synnerliga skäl.

Indrivning

9 § Om en lagringsavgift eller en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppsmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

10 kap. Överklagande

1 § Beslut om [...] lagringsavgift enligt 8 kap. 7 § [...] får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

2 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

3 § Ett beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen gäller omedelbart om något annat inte har angetts i beslutet.

Enligt Förordning (2012:873) om beredskapslagring av olja gäller:

25 § Det kostnadstillägg som avses i 8 kap. 7 § lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja ska beräknas per lagringsbränsle och för det lagringsår när lagret uppvisar brist och utgöra

- 1. 300 procent av kapitalkostnaden för de första tio dagarna,*
- 2. 400 procent av kapitalkostnaden för de därpå följande tio dagarna, och*
- 3. 500 procent av kapitalkostnaden för de därpå följande dagarna.*

Om en brist i lagret visar sig vara större än vad som rapporterats av den lagringsskyldige, ska vart och ett av kostnadstilläggen i första stycket fördubblas för den brist under lagringsåret som inte har rapporterats.

26 § Beräkning av en lagringsavgifts kapitalkostnad ska grundas på genomsnittlig marknadsmässig ränta och varukostnad under den kalendermånad som föregått bristen i lagret. [...].

Beräkning av lagringsavgift

Lagringsavgiften för lagringsbränslena *motorbensin, flygfotogen, dieselbränsle/eldningsolja 1* samt övriga eldningsoljor beräknas utifrån genomsnittliga produktpriser för föregående månad. Energimyndigheten eftersträvar att beräkningen av lagringsavgiften ska vara transparent och enkel. Produktpriser hämtas bl.a. i samarbete med Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet, SPBI, och ränteunderlaget från den av Riksbanken publicerade reporäntan.

Lagringsavgiften, som den definieras i lag och förordning, består av **kapitalkostnad** (genomsnittlig marknadsmässig ränta och varukostnad), samt ett **kostnadstillägg** (som eskalerar ju fler bristdagar som inträffar, samt dubblas om bristen inte rapporterats till Energimyndigheten av lagringsskyldig utan konstaterats av myndigheten i efterhand). Summan av dessa två komponenter, utgör **lagringsavgiften**, som är den avgift som debiteras lagringsskyldig efter att lagerbrist konstaterats.

Kapitalkostnad

I första steget tas **varukostnaden** fram genom att lagringsbränslets produktpris multipliceras med den volym man har i brist, samt dess genomsnittliga marknadsmässiga ränta. Den totala varukostnaden (som i detta skede motsvarar volymdelen av lagringsskyldigheten på årsbasis) delas med 365 för att få fram ett dagsvärde och multipliceras slutligen med antalet dagar som bristen uppgått till.

Ränta

Utvecklingen av marknadsräntan följer reporäntan. I formeln för lagringsavgift sätts marknadsräntan till genomsnittlig reporäntan under den kalendermånad som föregått brist i lager, med en addering av 2,25 %. I november 2018 var genomsnittliga reporäntan -0,50 %. Marknadsräntan vid beräkning av lagringsavgiften för november 2018 skulle således resultera i 1,75 % (-0,50 % + 2,25 %).

I exemplen nedan så kommer räntesatsen ovan att tillämpas.

Kostnadstillägg

Som påföljd, utöver lagringsskyldigs ersättning av kapitalkostnaden för bristande volym på dagsbasis, stipulerar FOBO att ett kostnadstillägg görs på kapitalkostnaden. Om detta inte gjordes skulle lagringsskyldig, i teorin, kunna välja att inte uppfylla sin skyldighet och istället erlägga lagringsavgift i efterhand, till i princip samma slutliga kostnad som lagerhållningen, men med undvikande av kapitalbindning. Med kostnadstillägget stärks incitamentet att efterleva lagringsskyldigheten, speciellt då det eskalerar ju fler bristdagar man har under ett lagringsår. Förordningen stadgar ett kostnadstillägg om:

300 % av kapitalkostnaden för de första tio dagarna,
400 % av kapitalkostnaden för de därpå följande tio dagarna och,
500 % av kapitalkostnaden för de därpå följande dagarna.

Lagringsavgiften är summan av kapitalkostnaden och kostnadstillägget.

Uträkningsexempel

Ingångsvärden

Volym: Beräkningsexempel av lagringsavgift utgår från en brist på 1000 m³ för produktgruppen motorbensin under december 2018. I lagringsavgiftsberäkningen avrundas summorna till hela kronor.

Produktpris: Motorbensin (november 2018): 4 030 kr/ m³

Antal dagar i december: 31

Reporänta november 2018: -0,50 %

Marknadsränta december: 1,75 % (-0,35 % + 2,25 % = 1,75 %)

dd = dagar per år

1. Brist under 1 dag i december 2018:

Varukostnad: 4 030 kr/ m³ * 1000 m³ * 1,75 % = 70 525 kr

Varukostnad dagsvärde: 61 775 kr / 365 dd = 193 kr

Kapitalkostnad: 169 kr * **1 bristdag** = 193 kr

Vid brist i 1 dag så medför detta till ett kostnadstillägg på 300 % av kapitalkostnaden.

Kostnadstillägg: 193 kr * 3 [300 %] = 580 kr

Lagringsavgift: 193 kr + 580 kr = **773 kr**

2. Brist under 10 dagar i december 2018:

Varukostnad: $4\,030 \text{ kr/m}^3 * 1000 \text{ m}^3 * 1,75 \% = 70\,525 \text{ kr}$

Varukostnad dagsvärde: $61\,775 \text{ kr} / 365 \text{ dd} = 193 \text{ kr}$

Kapitalkostnad: $193 \text{ kr} * 10 \text{ bristdagar} = 1\,932 \text{ kr}$

Vid brist i 10 dagar så medför detta ett kostnadstillägg på 300 % av kapitalkostnaden.

Kostnadstillägg: $1\,932 \text{ kr} * 3 [300 \%] = 5\,796 \text{ kr}$

Lagringsavgift: $1\,932 \text{ kr} + 5\,796 \text{ kr} = 7\,729 \text{ kr}$

3. Brist under 15 dagar i december 2018:

Varukostnad: $4\,030 \text{ kr/m}^3 * 1000 \text{ m}^3 * 1,75 \% = 70\,525 \text{ kr}$

Varukostnad dagsvärde: $61\,775 \text{ kr} / 365 \text{ dd} = 193 \text{ kr}$

Kapitalkostnad: $193 \text{ kr} * 15 \text{ bristdagar} = 2\,898 \text{ kr}$

Vid brist i 15 dagar så medför detta att kostnadstillägget för de första 10 dagarnas kapitalkostnad multipliceras med 300 % och de resterande 5 dagarnas kapitalkostnad med 400 %, se nedan.

Kostnadstillägg: $1\,932 \text{ kr} [\text{kapitalkostnad } 10 \text{ dagar, se ovan}] * 3 [300 \%] + 966 \text{ kr} [\text{kapitalkostnad } 5 \text{ dagar, se ovan}] * 4 [400 \%]$
 $= 5\,797 \text{ kr} + 3\,864 \text{ kr} = 9\,661 \text{ kr}$

Lagringsavgift: $2\,898 \text{ kr} + 9\,661 \text{ kr} = 12\,559 \text{ kr}$

4. Brist under 21 dagar i december:

Varukostnad: $4\,030 \text{ kr/m}^3 * 1000 \text{ m}^3 * 1,75 \% = 70\,525 \text{ kr}$

Varukostnad dagsvärde: $61\,775 \text{ kr} / 365 \text{ dd} = 193 \text{ kr}$

Kapitalkostnad: $193 \text{ kr} * 21 \text{ bristdagar} = 4\,058 \text{ kr}$

Vid brist i 21 dagar så medför detta att de första 10 dagarnas kapitalkostnad multipliceras med 300 % och de därpå följande 10 dagarna med 400 %. Den återstående dagens kapitalkostnad multipliceras med 500 %.

Kostnadstillägg: $1\,932 \text{ kr} [\text{kapitalkostnad } 10 \text{ dagar, se ovan}] * 3 [300 \%] + 1\,932 \text{ kr} [\text{kapitalkostnad } 10 \text{ dagar, se ovan}] * 4 [400 \%] + 193 \text{ kr} [\text{kapitalkostnad } 1 \text{ dag, se ovan}] * 5 [500 \%]$
 $= 5\,797 \text{ kr} + 7\,729 \text{ kr} + 966 \text{ kr} = 14\,491 \text{ kr}$

Lagringsavgift: $4\,058 \text{ kr} + 14\,491 \text{ kr} = 18\,549 \text{ kr}$